

10 RELIGION, POLITIKK OG VERDEN

TØRKE: Flere titalls millioner mennesker i Afrika er rammet av tørke. Her venter tørkerammede i Warder-distriktet i Etiopia på utdeling av mat og vann i slutten av januar.

Foto: Mulugeta Ayene/AP/NTB scanpix

Klimaforverret sultkrise

KLIMAENDRINGER: Rundt 17 millioner mennesker i Sør-Sudan, Somalia, Etiopia og Kenya trues av sult. Global oppvarming forsterker en matvarekrise som rammer de fattigste hardest.

GEIR OVE FONN

geir.ove.fonn@vl.no

Køen for utdeling av mat og vann i Warder-distriktet i Etiopia er et bilde på en krise der flere titalls millioner afrikanere hver kveld må gå sultne til sengs.

Den dødelige tørken skjer i kjølvannet av en ekstra sterk utgave av det sykliske værphenomenet El Niño/La Niña. I det sørlige Afrika har det ifølge FN utløst den verste tørkekrise på 35 år.

Klimaendringer. – Etiopia fører en vedvarende politikk for å bli mer motstandsdyktige mot naturkatastrofer, men naturkatastrofer vil dessverre forekomme stadig hyppigere som følge av klimaendringene, sa nylig FNs generalsekretær António Guterres om tørken i landet.

FNs klimapanel (IPCC) anslår at klimaendringene vil redusere den totale matproduksjonen opp mot to prosent for hvert tiår fram til 2050, mens kraftig folkevekst krever sterkt økt produksjon:

– IPCC-rapporten anslår en ganske klar negativ klimaeffekt på matvareproduksjonen globalt

SULTKRISE

◉ **5,8 millioner mennesker trues nå av sult i Sør-Sudan.**

◉ **I Somalia, Etiopia og Kenya trues 11 millioner mennesker av sult, ifølge en oversikt fra Det internasjonale forbundet av Røde Kors- og Røde Halvmåneforeninger (IFRC).**

◉ **Situasjonen i Øst-Afrika betegnes som den verste siden 2011, da 260.000 mennesker døde av sult i Somalia.**

◉ **Norge varslet i går 64 millioner kroner for å bidra til å avverge en ny, stor sultkatastrofe i Somalia.**

◉ **I det sørlige Afrika har FN som mål å hjelpe nesten 14 millioner mennesker i den magre sesongen fram til april. Verst rammet er Lesotho, Madagaskar, Malawi, Mosambik, Swaziland, Zambia og Zimbabwe.**

◉ **Ifølge FN trues opptil 18 millioner mennesker av sult i det krigsherjede Jemen på den arabiske halvøy, nord for Afrikas Horn.**

sett, sier professor Tore Furevik, direktør ved Bjerknessenteret for klimaforskning.

Økt tørke. Ifølge Furevik vil høyere sommertemperaturer og mindre nedbør i subtropiske regioner bety mer tørke og dårligere betingelser for matvareproduksjon i store og viktige matproduserende regioner, som midtre og sørlige deler av Europa, store deler av USA og Asia, Afrika og Australia.

Derimot kan varmere klima gi bedre avlinger i det nordlige USA, Canada og Nord-Europa, samt deler av Asia og høylandet i Afrika. Det er imidlertid fare for at avlinger her kan gå tapt i hyppigere, ekstreme nedbørs-situasjoner.

– Folk i de fattigste og allerede tørkeutsatte områdene vil rammes sterkest av klimaoppvarmingen. Hvis vi ikke får bukt med klimaendringene, vil vi heller ikke klare å nå de viktigste bærekraftsmålene for 2030, som å utrydde all fattigdom og sult, advarer Tore Furevik.

Sør-Sudan. I det ekstra hardt rammede Sør-Sudan trues nå 5,8

millioner mennesker av sult. Krisen skyldes en kombinasjon av krig, konflikt, tørke og flom.

– Situasjonen er dramatisk. Bare siden i fjor sommer har over en halv million mennesker flyktet til Uganda. Nå i tørketiden

Parisavtalen var et viktig skritt på veien, men går ikke langt nok, og kan bli ytterligere svekket av valgresultatet i USA.

Tore Furevik, Bjerknessenteret

blomstrer kamphandlingene opp, sier Odd Evjen i Kirkens Nødhjelp.

Politisk konflikt og vanstyre er viktigste grunner til krisen, men dette forsterkes av tørke, klimaoppvarming og avlingssvikt. Forleden meldte en guvernør om et økende antall selvmord, knyttet til håpløshet som følge av konflikt, nød og matvarekrise.

Konfliktdriver. – Klima er en konfliktdriver. Når tørken rammer en utsatt befolkning, forsterkes kampen om vann, dyrket

mark og knappe beiteressurser, påpeker Odd Evjen.

FNs nødhjelpskordinator i Sør-Sudan, Eugene Owusu, sier at faren for en sultkatastrofe er overhengende:

– Den humanitære situasjonen er dramatisk forverret som følge av den ødeleggende kombinasjonen av konflikt, økonomisk nedgang og klimamessige sjokk.

Trussel. Tore Furevik mener trusselen mot matvareproduksjon er av de mest alvorlige og undervurderte konsekvensene av klimaoppvarmingen. Han sier at tiltakene mot utslipp ikke står i forhold til de problemene klimaoppvarmingen vil skape:

– Parisavtalen var et viktig skritt på veien, men går ikke langt nok, og står i fare for å bli ytterligere svekket av valgresultatet i USA. Det må mye kraftigere utslippsreduksjoner til, og raskere omlegging til grønn energi, for å få dette til, sier Furevik.

Ifølge en rapport fra American Meteorological Society, har menneskeskapte klimautslipp forsterket de El Niño-relaterte tørkeproblemene i det sørlige Afrika de siste 18 månedene.